

Demokratiberedningens rapport 2024

Demokratiberedningens rapport till fullmäktige 2024

Innehåll

1. Sammanfattning.....	2
2. Beskrivning av Demokratiberedningen.....	2
3. Demokratiberedningens uppdrag för 2024.....	3
3.1 Demokratiberedningens riktade uppdrag för 2024.....	3
3.2 Demokratiberedningens utökade/egna uppdrag för 2024.....	3
4. Redovisning av uppdraget från regionplanen: "Kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin.".....	4
4.1 Metod för regionfullmäktiges uppdrag: Kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin.....	4
4.2 Resultat av regionfullmäktiges uppdrag: Kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin.....	4
4.3 Analys av regionfullmäktiges uppdrag: Kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin.....	8
5. Redovisning av beredningens utökade/egna uppdrag för 2024.....	10
5.1 Metod för det andra deluppdraget: Kartlägga hur medborgarna känner förtroende för politik och beslut genom att ställa frågor som besvaras med fristående svar.....	10
5.2 Resultat av andra deluppdraget: Kartlägga hur medborgarna känner förtroende för politik och beslut genom att ställa frågor som besvaras med fristående svar.....	11
5.3 Analys av andra deluppdraget: Kartlägga hur medborgarna känner förtroende för politik och beslut genom att ställa frågor som besvaras med fristående svar.	13

1. Sammanfattning

Demokratiberedningens uppdrag 2024 har varit att kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin. Vi kan utifrån alla våra samtal med regionala, kommunala och övriga verksamheter konstatera att underrepresenterade grupper skiljer sig vitt åt beroende på vilken verksamhet, vart i regionen och vem vi frågar. I en inlandskommun är skolchefens bild att högutbildade är en underrepresenterad grupp. I Länstrafikens verksamhet är medelålders män en underrepresenterad grupp.

Region Västerbotten är en förvaltningsregion för samer, sverigefinnar och tornedalingar och det finns flertal kommuner med liknande uppdrag där mer behöver göras och statens ansvar behöver belysas för bättre finansiering. I minoritetssamordnarnas verksamheter är alla nationella minoriteterna (samer, judar, romer, tornedalingar och sverigefinnar) underrepresenterade i olika grad beroende på vart i länet vi frågar. Vi har fortfarande mycket att göra och att lära för att nå ut till fler i samhället.

Yngre som hamnat utanför skolsystemet av olika anledningar är i många kommuner en underrepresenterad grupp. Vi behöver gemensamt samverka för att hjälpa dem in i vårt gemensamma samhälle. I Västerbotten har vi inflyttade från hela världen som vi behöver möta och integrera bättre i samhället.

Flera som beredningen samtalat med lyfter att pandemin gav samhället kunskap och förståelse för hur olika människor tänker och hur vi når ut, det arbetet måste fortsätta och förstärkas mer ute i våra verksamheter i regionen.

Folkbildningen har en viktig roll för att värna demokratin i vårt samhälle. Våra bibliotek fyller en funktion som mötesarena och för att nå olika grupper för att främja läsning, information, upplysning och det offentliga samtalet.

Vi kan konstatera att regionens politiker och tjänstepersoner har ett jobb att göra för att komma närmare medborgare, föra dialog och på så sätt öka förtroendet för politiken, verksamheterna och besluten som fattas.

2. Beskrivning av Demokratiberedningen

Demokratiberedningen är en beredning som organisatoriskt ligger direkt under regionfullmäktige. Beredningen består av 15 ledamöter som kommer från olika delar av hela länet. Beredningen har i uppdrag att arbeta med det årliga uppdrag som regionfullmäktige har riktat till beredningen i regionplanen, se 3.1.

I syfte att underlätta den demokratiska processen ska beredningen enligt uppdragsbeskrivningen:

- Bidra till ökad kunskap om medborgarnas behov av åtgärder och insatser.
- Verka för att utveckla relationen mellan medborgare och deras förtroendevalda.
- Verka för att utveckla relationen mellan medborgare och det offentliga institutioner och företrädare.

I uppdragsbeskrivning står det vidare att:

Demokratiberedningen ska verka för att medborgarna ska känna förtroende för den representativa demokratin och de politiska församlingarna, dess förvaltningar och tjänstepersoner. Det innebär att regionens medborgare ska beredas goda förutsättningar till dialog med den politiska organisationen och dess förtroendevalda för att kunna bidra till och påverka det regionala beslutsfattandet och genomförandet av fattade beslut.

Beredningen ska särskilt i sitt arbete beakta och väga in effekter av jämställdhet, jämlikhet och diskriminering.

Resultatet av uppdraget redovisas årligen till fullmäktige i en rapport. I rapporten har beredningen möjlighet att även redovisa fler behov de uppmärksammat inom området demokrati, i enlighet med beredningens uppdragsbeskrivning.

3. Demokratiberedningens uppdrag för 2024

3.1 Demokratiberedningens riktade uppdrag för 2024

Demokratiberedningen har i regionplanen för 2024 fått följande fortsatta riktade uppdrag:

Kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin

3.2 Demokratiberedningens utökade/egna uppdrag för 2024

Demokratiberedningen har också, utifrån de resultat som framkom från medborgardialogerna under 2023 och utifrån beredningens grunduppdrag i uppdragsbeskrivningen, via digital medborgarenkät undersökt vad som skulle kunna öka tilliten till de förtroendevalda och till demokratin.

Demokratiberedningen har för 2024 antagit en verksamhetsplan utifrån det uppdrag som beredningen har tilldelats. Beredningen redovisar med denna rapport arbetet med och slutsatserna av beredningens uppdrag för 2024.

4. Redovisning av uppdraget från regionplanen: "Kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin."

4.1 Metod för regionfullmäktiges uppdrag: Kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin.

Utifrån regionfullmäktiges riktade uppdrag har beredningen valt att jobba geografiskt uppdelat till de tre olika valkretsarna för att underlätta arbetet samt för att vara så kostnadseffektiva som möjligt med ansvar för regionens ekonomiska situation. Beredningen har valt att föra dialogmöten i ett flertal kommuner tillsammans med tjänstepersoner ansvariga för studievägledning, arbetsmarknadsfrågor, kommunalt aktivitetsansvar, skolchef, integrationssamordnare bibliotek och familjecentral. Beredningen har prioriterat att träffa tjänstepersoner som jobbar med våra nationella minoriteter och urfolk. Beredningen har valt att träffa andra verksamheter som vi har bedömt är verksamma och viktiga för personer som vårt uppdrag riktar sig mot, utifrån det så har beredningen därför valt att träffa folkhögskola, länstrafiken, folktandvården och regionens kommunikationsstab. En annan verksamhet som vi valde att träffa var Länsstyrelsens tjänsteperson med ansvar för mänskliga rättigheter som bjöds in till ett gemensamt beredningsmöte. Även om det specifikt inte ingick i uppdragsbeskrivningen så har länsstyrelsen en viktig stödjande roll för regionen och kommunerna i demokratifrågan.

4.2 Resultat av regionfullmäktiges uppdrag: Kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin.

Kommunala verksamheter

Underrepresenterade grupper kan vara olika beroende på vilken del i samhället vi befinner oss. Beredningen har enligt metodbeskrivningen träffat en rad olika

kommunala verksamheter och här kommer en beskrivning av de resultat som framkommit i dessa möten.

Underrepresenterade grupper i samhället är olika beroende på vart vi befinner oss, som exempel togs upp i Malå att en underrepresenterad grupp är högutbildade. Samhällets förändring med utbildningssystem och arbetsmarknadspolitik har lett till att högutbildade är underrepresenterade i små kommuner där samhällsservice i högre utsträckning försvunnit. Låg utbildningsbakgrund och tradition i kombination med frånvarande arbetsförmedling gör att inlandsbefolkning är underrepresenterade i samhället i stort.

Barn och ungdomar är många gånger en svårnådd och underrepresenterad grupp, flera kommuner lyfter att vi idag har ett samhälle där en kommun utan gymnasieskola undanhålls information om en elev som slutat gymnasieskola i annan kommun. Så i stället för att sätta fokus på ungdomen så tar gymnasiekommunen ut interkommunala ersättningar. Information och samverkan med fokus på medborgaren behöver fungera bättre lyfter flera kommuner. Nyanlända ses ofta som underrepresenterade och här behövs bättre resurser för integrationsarbete ute i kommunerna. Som exempel lyftes etableringstiden på 24 månader med 100 timmars samhällsorientering som en omöjlighet för nya medborgare att få möjlighet till att integreras i samhället. Möten över gränser, generationer, etniska, ideologiska med flera är så otroligt viktigt för ett samhälle ska hålla ihop och dessa mötesplatser finns i mindre utsträckning idag.

Avsaknad av journalistik, fysiskt på plats med granskningar men även med leverans av papperstidningar eller nyhetsreportage gör att innevånaren i små inlandskommuner blir underrepresenterade i nyhetsrapportering och således i samhällsdebatten.

Små kommuner konstaterar att de och andra organisationer kan sakna anställda med funktionsvariation eller varierad etnicitet. De anser sig därmed mindre inkluderande mot underrepresenterade grupper. Språkförutsättningar är centrala för att kunna ingå i ett gemensamt samhälle. Idag är fokus för ensidigt mot att de nyanlända ska ut i arbete och för lite fokus på språk och samhällsorientering.

Biblioteken har en viktig roll i arbete med att nå underrepresenterade grupper i samhället. Många biblioteken jobbar med Hbtqi+, minoriteter, digitalisering och e-tjänster för att minska utanförskapet i samhället. Tillgänglighet, fysisk och digital är viktigt och prioritet för biblioteken. Andra uppsökande exempel är bokbussar, Julla Májja (samisk bokbuss) och besök hos EPA ungdomar och andra mötesplatser för att nå ut till fler.

” Förr hade vi ett samhälle där vi tog ett kollektivt ansvar, nu förväntas detta i högre utsträckning ske på individnivå men detta blir otroligt svårt och en utmaning för individen, särskilt individer med nedsatt förmåga av olika anledningar.”

Familjecentraler jobbar aktivt med att nå utlandsfödda för att få dem att känna sig välkomna. Där jobbar region och kommunen aktivt med föräldrautbildningar och inkluderande hälsofrämjande insatser.

Samisk/minoritetssamordnare

Kommunernas nationella minoritetssamordnare jobbar aktivt med att nå främst den samiska befolkningen men även de andra nationella minoriteterna, dock ska sägas att den statliga finansieringen är oförändrad sedan lång tid tillbaka och enbart avsedd för det nationella minoritet som kommunen eller regionen är förvaltningsområde för vilket gör att resurserna till detta arbete är ytterst begränsat.

Med den samiska befolkningen finns det i många kommuner en ordnad struktur för hur man jobbar tillsammans, i och med att de är förvaltningskommuner. Föreningar och samebyar är den främsta kontaktytan för förvaltningskommunerna.

Kommunerna och regionen har svårare att nå enskilda samer.

Konsultationsordningen är ny lagstiftning som kommer ställa högre krav på hur regionen och kommunerna arbetar med den samiska befolkningen och tillgodoser deras rättigheter.

Det finns sedan några år tillbaka ett kunskapsnätverk som jobbar med utbildning och kulturförståelse för samers liv och hälsa i Västerbotten. Det finns också ett samarbete med Samiskt nationellt kompetenscenter för psykisk vård och missbruk (Sanks). Precis som i majoritetssamhället så kan man här se att männen är svårare att nå.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har en stödjande funktion gentemot kommunerna och regionen när det gäller arbetet att tillgodose mänskliga rättigheter, funktionshinder och nationella minoriteter. Länsstyrelsen har en god kunskapsbas om befolkningen i Västerbotten som kan användas för att se vilka som är underrepresenterade och sårbara grupper i vårt samhälle.

Kommunikationsstaben

Svårnådda grupper för regionen är exempelvis personer som av olika anledningar inte följer våra informationskanaler. Här krävs alternativa strategier för att förmedla information och att inge förtroende och det kan ibland vara en utmaning. Under pandemin aktualiserades detta och en hel del särskilda grupper identifierades. Exempel på grupper kan vara hörselnedsatta och synskadade, personer med läshinder, utrikesfödda, papperslösa, asylsökande, hemlösa och yngre personer.

De insatser som genomfördes var att försöka arbeta både brett och med riktade insatser. Kommunikationsstaben höll även en nära samverkan med flera andra aktörer som Länsstyrelsen, föreningar med flera.

Exempel på insatser under pandemin var hushållsutskick, annonsering, frågestunder, digitala teckentolkade presskonferenser, filmer och informationer på olika ställen.

Några lärdomar var behovet att kulturanpassa det material man översätter, jobba med språket, förenkla och förtydliga. Viktigt att samverka med andra aktörer och lokalt för att nå brett, samt att bygga förtroendefulla relationer.

Idag arbetar Kommunikationsstaben situations anpassat och utifrån uppdrag, behov och identifierade målgrupper. En översyn av anpassad information görs kontinuerligt utifrån erfarenheter, och staben bibehåller dialog med nyckelpersoner som möter svårnådda grupper. En arbetsgrupp för språk och tillgänglighet är tillsatt på Kommunikationsstaben.

Folkhögskola och studieförbund

Folkbildningen ska ge alla möjlighet att tillsammans med andra öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället, med uppdrag att stödja, utveckla och stärka demokratin. Studieförbund och Folkhögskolorna har ett riktat uppdrag att nå underrepresenterade grupper och stärka demokratin. I framför allt mindre kommuner har studieförbunden en betydande roll i demokratiarbetet.

Länstrafiken

Länstrafiken bedriver kollektivtrafik i samverkan med kommuner och regionen i Västerbotten, samt tillsammans med andra buss- och tågföretag. Genom samarbeten med eventföretag och turistorganisationer lockas resenärer till aktiviteter och besöksmål med buss. Evenemang och annonsering syftar till att stimulera ett ökat kollektivt resande.

Alternativa strategier krävs som tar hänsyn till språkliga, kulturella och andra utmaningar. Förmedla information och inge förtroende – utmaning.

” Alternativa strategier krävs som tar hänsyn till språkliga, kulturella och andra utmaningar. Att förmedla information och inge förtroende är en utmaning.”

” Fördelen med folkhögskola är att man möter många människor som är lika och olika. Man lär av varandra. Folkbildningen är diversifierad och utjämnande i samhället.”

Underrepresenterade grupper för Länstrafiken är personer med funktionsvariationer, besökare i länet och resenärer som sällan använder kollektivtrafik. En av deras underrepresenterade grupper var något förvånande medelålders män.

För att underlätta tillgänglighet på bussar samarbetar Länstrafiken med Funktionsrätt Västerbotten. Länstrafiken har samarbete med kriskommunikatörsnätverket som är ett stort nätverk med många samhällsviktiga funktioner. Som en speciell insats finns en fokusgrupp för tillgänglighet och man anordnar testdagar för olika hjälpmedel. Hjälpmedel provas ut, trygghet och tillgänglighet utvärderas löpande.

Folktandvården

Folktandvården har slutansvaret för hela befolkningen i Västerbotten.

Vid resursbrist rangordnas patienter där akuttandvården är prioriterad till barn, ungdom och unga vuxna. Därefter kommer andra grupper.

Salutsatsningen för barn och ungas hälsa är ett viktigt hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Bland vuxna är kunskapen låg när det gäller det statliga tandvårdsstödet och regionala tandvårdsstödet. Här har TLV (Tandvård- och läkemedelsförmånsverket) ett informationsansvar.

Utbildning av vård/omsorgspersonal och uppsökande verksamhet är ett viktigt uppdrag för att uppnå jämlik tandhälsa i länet.

Bemanningsläget är bekymmersamt. I Västerbotten saknas mer än 20% av önskad bemanning och vissa kliniker saknar någon/några yrkeskategorier.

Mer än 50% av klinikerna hinner ej med sina revisionspatienter (regelbunden tandvård) och listar inga nya patienter.

4.3 Analys av regionfullmäktiges uppdrag: Kartlägga hur regionen och kommunerna arbetar med att nå ut till underrepresenterade grupper för att stärka demokratin.

Utmaningarna i små kommuner är stora med mindre resurser. Det innebär att kommunens grunduppdrag är detsamma som för en stor kommun men det är färre anställda för att utföra uppdraget. För stora kommuner och regionen innebär det inte att utmaningarna är mindre. Risken är att avståndet ökar mellan regionen, kommunerna gentemot medborgaren. Samverkan fungerar många gånger dåligt inom och mellan regionen, stora och små kommuner. Det drabbar individer.

I små kommuner är det svårt att leverera den samhällsservice som krävs men samtidigt är det lättare att komma fram till möten och dialog med olika grupper i

Folktandvårdens uppdrag är att:

”Ge bästa möjliga förutsättningar att leva ett liv i god hälsa.”

” Svårt att klara av ett omfattande arbete i en riktigt slimmad verksamhet”

samhället. I större kommuner finns mer resurser men ibland svårare att få samma höga deltagande i samhället som på mindre orter.

Det gemensamma samhället har under lång tid trätt tillbaka och detta har i stor utsträckning drabbat underrepresenterade svaga grupper i samhället. Vi ser det med statliga myndigheter, vi ser det även med regionala resurser men även mellan kommuner där konkurrens om ungdomar är viktigare än att ge de bäst förutsättningar till jämlik utbildning. Ett helhetsansvar och samarbeten behövs både vad gäller arbetsmarknadspolitik och utbildning.

När det gäller arbetet med nationella minoriteter och den samiska ursprungsbefolkningen ser det olika ut från kommun till kommun vad man har för resurser, det är ofta personbundet.

Utifrån samtal med verksamheterna förstår vi att det är svårt att nå romer och judar då de oftast inte vill skylta med sitt ursprung. Här finns det mycket att jobba med i regionen och kommunerna.

När det gäller kunskapsnätverket för samisk hälsa så visar det på att vi är på rätt väg och behöver fortsätta prioritera samers hälsa och på sikt jobba för att ha ett eget Samiskt nationellt kompetenscenter för psykisk hälsovård och missbruk (SANKS).

Utifrån samtalet med länsstyrelsen står det klart att ingen del i samhället klarar sig själv men att verksamheter tillsammans genom stöd, samverkan och dialog kan nå fler underrepresenterade och få dem delaktiga i samhället.

Ett större regionalt ansvar behövs i olika frågor. Dels behöver regionen bli mer synlig ute i samhället i med fler verksamheter men det behövs också ett mer samordnande ansvar från regionen ute i länet i allt från sjukvård, näringsliv till utbildning.

Familjecentralen behöver utvecklas i fler delar av länet för att tidigt nå underrepresenterade grupper och för att jobba förebyggande och hälsofrämjande. Familjecentralen är ett tydligt exempel på när samverkan fungerar för medborgarens bästa.

Av Kommunikationsstabens arbete under och efter pandemin finns mycket att lära sig av och att glädjas med. I en kris lär vi oss verkligen mycket som gör samhället bättre. Vi kan konstatera att vi bedriver ett bättre arbete inom regionen idag med att nå fler men att det fortfarande finns mycket att göra.

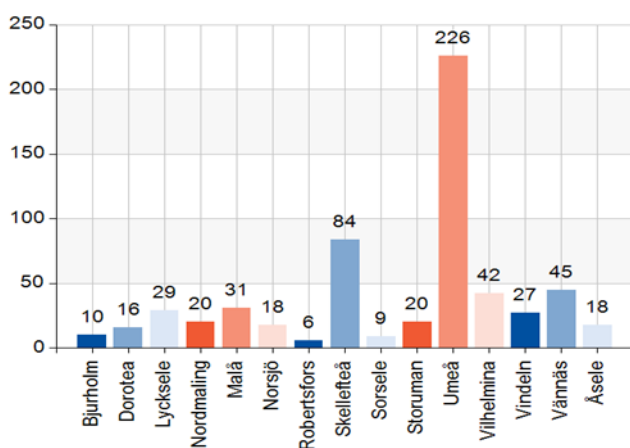
Utifrån Folk tandvårdens presentation kan vi konstatera att det är tveksamt om det är jämlik tandvård i hela länet eller landet. Detta på grund av den bristande bemanning vi har i Folk tandvården. Och därmed svårare för folk tandvården att nå ut till alla grupper i samhället.

5. Redovisning av beredningens utökade/egna uppdrag för 2024

5.1 Metod för det andra deluppdraget: Kartlägga hur medborgarna känner förtroende för politik och beslut genom att ställa frågor som besvaras med fristående svar.

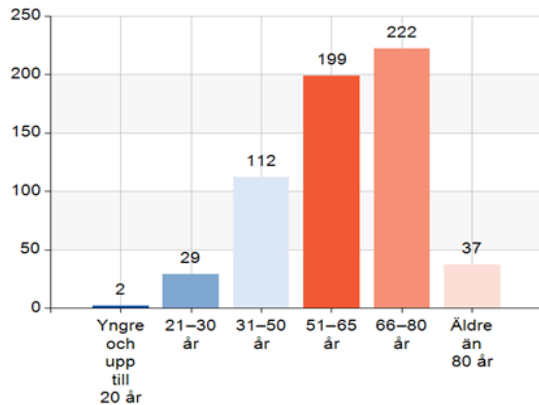
Demokratiberedningen har tillsammans tagit fram ett antal frågor, för en digital medborgarenkät med QR-kod. Den digitala enkäten har marknadsförts genom spridning via sociala medier, uppsättning av affischer runt om i länet och utdelning av QR-koder. Riktad annonsering har gjorts på Facebook och Instagram riktad mot män och kvinnor 30+ i Dorotea, Bjurholm och Norsjö. Mot män 30+ i hela Västerbotten samt via Snapchat riktad mot män och kvinnor i åldersspannet 18–29 i hela Västerbotten.

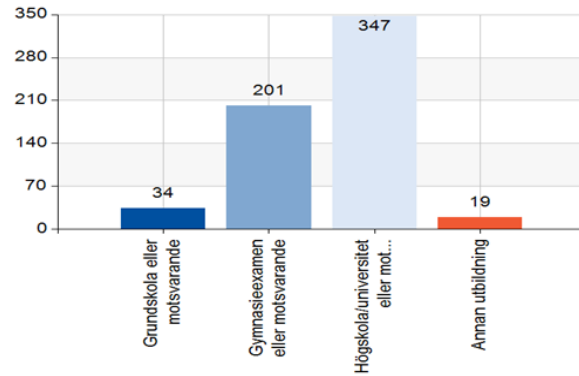
Den digitala enkäten har sammanlagt varit öppen mellan slutet av maj och 30 juni 2024, det vill säga i drygt 1 månad.

Sammanlagt har totalt 601 personer från hela länet svarat på frågorna. Av respondenterna har närmare 56 % det juridiska könet man och 44 % har det

juridiska könet kvinna. Åldersfördelning samt utbildningsnivå framgår av graferna nedanför. Noterbart är att drygt 76 % av de svarande är äldre än 50 år.

Grafen visar respondenternas åldersfördelning

Grafen visar respondenternas utbildningsnivå

5.2 Resultat av andra deluppdraget: Kartlägga hur medborgarna känner förtroende för politik och beslut genom att ställa frågor som besvaras med fristående svar.

Fråga 1; Vad behöver du för att känna större tillit och tilltro till kommun, region och rikspolitiken?

På denna fråga har det inkommit närmare 800 synpunkter. Den absolut största önskan för att känna större tilltro är att man vill ha ökad insyn och transparens. Detta följs av att informationen ut till medborgarna måste bli bättre och mer lättillgänglig. Respondenterna vill också att politikerna ska lyssna mer på och ta till sig vad medborgarna tycker. En hel del svar lyfter också en önskan om mer samarbete mellan partierna.

Det lyfts också att de vill ha möjlighet att möta politikerna på möten och ställa direkta frågor. Man tycker vidare att framför allt regionpolitikerna är osynliga.

Påfallande många tycker att fler unga bör komma in i politiken och att man inte ska få sitta hur länge som helst. Samtidigt nämns också att de förtroendevalda bör ha varit ute och arbetat för att förstå vad det innebär innan man blir politiker.

Generellt kan man tyda att respondenterna har mest förtroende för kommunpolitiken och minst för regionens politik.

Fråga 2; Vad behöver du för att stärka demokratin för dig? Vad behövs för att få demokratin levande nära dig?

"Mer kontakt med politikerna! Var är dom?"

Drygt 650 synpunkter har inkommit på denna punkt. Även här lyfts att önskemål om att möta sina politiska representanter på ett lättare sätt än idag, olika mötesforum föreslås. Man vill också få mer information hur fattade beslut följs och att det ska gå att följa dessa på ett enkelt sätt.

Man tar också upp att man önskar mer respekt mellan de olika politiska partierna och vill ha konkreta diskussioner mellan politikerna. Man vill inte se personangrepp och "pajkastning".

Det nämns också hos flera att inte inlandet inte får glömmas bort.

Fråga 3; Vad behöver du för att engagera dig politiskt?

Av de närmare 550 svaren på denna fråga så svarar cirka 12% att de redan är politiskt engagerade. Många svarade också att de var engagerade som de tyckte indirekt då de var med aktivt i föreningar där de träffar olika samhällsgrupper. Många tyckte att de var för gamla för att starta ett politiskt engagemang men de fanns också svarande som väntade in högre ålder.

Att man inte hade tid eller ork var det många som nämnde men även att de inte vill utsätta sig för riskerna att vara politiker.

Av en hel del svar går det också utläsa att man inte vet hur det politiska systemet fungerar och hur det är att ha förtroendeuppdrag inom politiken. Mer som nämns är att man önskar större tilltro till politiken och möjligheter till att få igenom de idéer man har.

"Jag vill ge en känga till svenska folket. Alla vet att vi har demokrati. Ligg inte i soffan och bli hjärndöd. Sök fakta och engagera dig och ryck upp dig."

Fråga 4; Övriga synpunkter när det gäller demokrati i länet

Av de runt 320 svaren som inkommit här lyfts åter igen att inlandet inte får glömmas bort. Man tar också upp önskemål om mer öppenhet och insyn.

En hel del svar tycker också att politiker inte ska få sitta på sin post hur länge som helst utan man önskar lite mer rotation.

5.3 Analys av andra deluppdraget: Kartlägga hur medborgarna känner förtroende för politik och beslut genom att ställa frågor som besvaras med fristående svar.

Beredningen har dragit lärdom av tidigare mandatperiods arbete med enkäter där svårigheter funnits att nå framför allt män och därför speciellt riktat sig med annonsering via Instagram och Facebook till män. I årets enkät var det fler män än

kvinnor som svarade vilket är första gången. Man kan här ställa sig frågan om det berott på frågeställningarna eller den riktade annonseringen.

Rent generellt så återkommer svaren under alla frågeställningarna. Tyngdpunkterna har legat på att svarande önskar se mer av våra politiker. Man önskar olika typer av möten där man kan ställa direkta frågor. Större transparens och mer lättillgänglig information önskas också. Man vill också lätt kunna följa upp fattade beslut och se om de genomförts och vilken effekt det gett.

Många svar visar också på att det önskas att inlandet och dess problem blir mer synligt i regionens politik. Detta kan ju bero på att vi har riktat annonsering mot inlandet och fått fler svar från inlandsborna.

Det lyfts en hel del funderingar och förslag på att politiker inte ska stanna för länge på sina poster utan man önskar att nya kommer in i politiken. På frågan om vad som behövs för att engagera sig svarar många att de är för gamla för detta och att det är viktigt att släppa fram unga. Tid är också en faktor som gör att det är svårt att hinna med ett politiskt engagemang enligt många respondenter. En del tycker att det räcker med det engagemang man har inom föreningslivet och det är också viktigt.